

הקדמה

אם אחות מהצרות שנפלו לייבום היא ערווה על היבם (למשל בתו) היא וצרותיה פטורות

אך אם הערווה כבר לא היתה משואה לאח שנפטר כשנפטר (התגרשה או מתה) היא כבר לא קשורה ולא פטורת צרותיה

המשנה
אם היה מצב של ספק או דרבנן הצרות - חולצות ולא מתייבמות

המשנה עוסקת
בקיודשין וגטין אך מחלקת

המקרה בקידושין
ספק קרוב לה ספק קרוב לו

גט שכשר מהתורה אך יש פסול מדרבנן (למשל בכתב ידו של הבעל אך ללא עדים או גט ללא זמן)

לגבי פסול דרבנן
הסיבה ברורה

בגט
מדאורייתא הצרה מתייבמת כי יש כאן גט והערווה היתה גרושה

בקידושין
מדאורייתא הצרה פטורה כי הערווה מקודשת והצרה צריכה חליצה מדרבנן

אך רבנן תיקנו שאינו גט ולכן מדרבנן הערווה משואה ופטורת צרותיה (אבל כן תחלוץ)

לכאורה ההסבר הפשוט זה שזה ספק

שמה הקידושין תפסו ופטורת צרותיה

ולפטור א"א ולא פטורת צרותיה

ולכן חולצת ולא מתייבמת

מן הדין מתייבמת
(כי הערווה בחזקת לא מקודשת והצרות בחזקת מתייבמות)

מדרבנן
החמירו שלא תתייבם (שמה הערווה מקודשת וזאז הצרה אסורה) אלא רק חולצת

קשה
למה כאן לא חוששים לתקלה? הרי יחשבו שאם הצרות לא מתייבמות אנשים יחשבו שקידושי הערווה לראובן היו ודאיים (ואז אם מישהו אחר התחתן אחר עם הערווה יפטור אותה בלי גט)

והרי אם יעשו חליצה - בסוף גם יעשו ייבום? (הרי מעיקר הדין עושים ייבום)

אם יעשו - יעשו (הרי מעיקר הדין עושים ייבום)

תשובה
כיוון שראויים שחולצת מבינים שזה לא קידושין ודאי (כי אם כן היתה פטורה גם מחליצה) לגמרי)

למה חולצת ולא מתייבמת?

לגבי מקרה של ספק

אך הגמרא באמת כשיש ספק הולכים לפי החזקה של לפני הספק

בגירושין
מן הדין הצרות פטורות (כי חזקה שהגט לא גט ומקודשת ופטורת צרותיה)

מדרבנן
האם גם כאן רבנן החמירו? במשנה זה לא כתוב. באמוראים זה מח'.

אביי ורבא
גם כאן החמירו שצריכה חליצה (שמה הגט גט וזאז צריכה ייבום או חליצה)

רבה
כאן לא החמירו ואכן פטורה מכלום

כי יכולה לצאת תקלה
שמה יחשבו שאם חולצת גם מתייבמת

עוד שאלות על רבה

איתיביה אביי
נפל הבית וספק מי מת קודם היבם (ואז הצרות פטורות) או הערווה (ואז הצרות חייבות)

גם שם מעיקר הדין חזקה שהצרה פטורה
(כי חזקה שהערווה חיה והצרות פטורות)

ושם רבנן כן החמירו להצריך חליצה
(ולא חששו לתקלה - שאם יחלצו ייבמו) וזה נגד רבה

תשובות
בדבר לא מצי' (נספילת בית) לא גזרו לחשוש לתקלות בניסילת בית כולם יודעים שזה ספק אמיתי ויבינו שזה שחלצה (שמה הערווה מתה ראשונה) לא אמר שיכולה גם להתייבם

והתקן
בספק גירושין היא ספק מגורשת ומספק צריכה חליצה! מפורש נגד רבה

עונה רבה
שם ש שני כתי עדים ולכן זה "ספק דאורייתא" ולא הולכים לפי חזקה. אלא מטאר ספק ולכן מספק צריכה חליצה

קושיות
על התירוץ
מי אמר שאצלנו זה כת אחת?
גם כשיש שני כתי עדים כן הולכים לפי החזקה! כמו במקרה של בר שטיא

בין אביי לרבא

שניהם אמרו
שגם בגירושין יש מקרה של ספק אך בל"ז יש הבדל

אביי
יגיד עליו רעו שייכים בשני התחומים (ספק ודרבנן) שני המקרים (קידושין וגטין)

רבא
יש מקרה אחד שלא שייך באחד התחומים (שהרי כתוב במשנה "זהו ספק קידושין... זהו ספק גירושין")

רג"ל בגיטין
שידעו ממתי הבעל מפסיק לאכול מהפירות של נכסי המילוג של אשתו

ואילו בקידושין
לא צריך כי אחרי הקידושין עוד לא אוכל פירות אלא רק אחרי הנשואין

לגבי גיטין
יש מח' מה הסיבה בגיטין יז.

ר"ח בגיטין
כדי שאם תזנה תחתינו לא יחפה עליה ויאמר שבעש גירש אותה לפני שזינתה

ובקידושין
לכאורה אותה סברא קיימת (שיאמר שזינתה לפני שקידש אותה)

כיוון
שבקידושי כסף אין זמן גט לא בקידושי שטר כי לא יעזור למנוע את החיפוי על הזנות כי יכולה להעלים את השטר/תאריך

בשונה מקניית עבד שיש זמן כי רוב עבדים נקנים בשטר